

הוסף ע"י סוכל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבבא בתרא דף ק"ה ע"א

לר' אבא: האומר לחבירו בית כור עפר בלשונות דלהלן, ופיחת או הוסיף, האם הגיעו?

במה מדה בחבל	בהן חסר הן יתר מדה בחבל	
לגבינו	הגיעו	לבן ננס
חולקים המותר	חולקים המותר	לרבנן

לשמואל: האומר לחבירו מדה בחבל הן חסר הן יתר – או להיפך, מה הדין?

הותיר כל שהוא	פיחת כל שהוא	
אזלינן בתר לשון אחרון	אזלינן בתר לשון אחרון	לבן ננס
אזלינן בתר לשון אחרון	אזלינן בתר הן חסר וכו'	לרבנן

שנים החתומים על השטר ומתו, ובאו שניים וקיימו חתימתם, אלא שאמרו אנוסים היו וכו', ויצא כת"י מקום אחר דלא צריך לזה הקיום, מה הדין? [תד"ה אבל].

תפס המלוה אחר לידת הספק	תפס המלוה קודם לידת הספק	
אין מוציאים ממנו	אין מוציאים ממנו	לרש"י בכתובות ¹
מוציאים ממנו	אין מוציאים ממנו	לתוס' בתי' האחרון ²

המוכר לחבירו בלשונות דלהלן, וחזר בו המוכר, האם הוא חזרה מכל המקח או לא?

אמר כור בשלושים סאה	אמר כור בשלשים סאה	
ראשון ראשון קנה	ראשון ראשון קנה	להו"א ³
ראשון ראשון קנה	ראשון ראשון קנה	למסקנא ⁴

¹ הנה הקשתה הגמ' שם למאי דאמרינן התם שכיון שכתב ידם יוצא ממקום אחר אין נאמנים, וכי מגבים בשטר זה כבשטר מעליא והא תרי ותרי נינהו, ומסיק דאוקי ממונא בחזקת מריה. ולפי"ז קשה למאי נפק"מ במאי דאינם נאמנים לפוסלו הא לא מגבינן בזה השטר, וזו היתה כוונתם. ות"י רש"י דהנפ"מ לענין אי תפיס מלוה דלא מפיקנן מיניה בגלל זה השטר.

² אולם לתוס' הוקשה, דא"כ כל מוציא מחבירו שעליו הראי' איכא ביה דינא דכל דאליס גבר. ולכן ת"י תוס' בסוף דבריהם שאחר לידת הספק לא תועיל תפיסה, והכא מיירי בתפס קודם לידת הספק.

³ בהו"א סברה הגמ' דטעמם של רב ושמואל משום דאזלינן בתר לשון אחרון, ולכך אם סיים ואמר: סאה בסלע – ראשון ראשון שהחזיק בו הקונה קנה, ואין יכול המוכר לחזור בו. ואם סיים ואמר: כור בשלושים, כיון דאזלינן בתר לשון אחרון, הרי לא נתכוין לגמור את המקח עד שיגמור למדוד לו את כל השלושים, וא"כ גם בסאה אחרונה יכול לחזור בו מהכל.

הוסף ע"י סולל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא בתרא דף ק"ה ע"ב

חשבון הפרוטות בסוגיין

8 פרוטה = 1 איסר
2 איסר = 1 פונדיון
2 פונדיון = 1 מעה
3 מעה = חצי דינר

חצי דינר = 3 מעות = 6 פונדיונים = 12 איסרים = 96 פרוטות

נתעברה השנה והזכיר המשכיר חדשים ושנה, מה דין חודש העיבור? [רשב"ם ד"ה דהתם].

דינר זהב לחודש מי"ב זהובים לשנה	י"ב זהובים לשנה מדינר זהב לחודש	
כולו לשוכר	כולו למשכיר	רב
בא בתחילתו: למשכיר בא באמצעו: יחלוקו בא בסופו: לשוכר	בא בתחילתו: למשכיר בא באמצעו: יחלוקו בא בסופו: לשוכר	שמואל
כולו למשכיר	כולו למשכיר	רב נחמן

**רב אמר בסוגיין לשני הדינים דלהלן, מאיזה מהם יש לדייק דתפוס לשון אחרון,
ובאיזה י"ל דרק פרושי קא מפרש?**

במרחץ יהיבנא כוליה למשכיר	איסתרא מאה מעי – מאה מעי	
אפש"ל דפירוש הוא	מדוייק דתפוס לשון אחרון	לרשב"ם ⁵
מדוייק דתפוס לשון אחרון	אפש"ל דפירוש הוא	לרש"י בב"מ ⁶

⁴ למסקנא אמרינן דס"ל לרב ושמואל דמספקא לן אחר איזה לשון אזלינן, ולכך הלך אחר הפחות שבלשונות וכדלעיל, ושאני הכא דראשון ראשון קנה, והוא מכיון דתפס כבר הקונה לכך מספיקא לא מפקינן מיניה. אמנם עיין ברשב"ם לקמן בסוף העמ' שנחלקו בזה רב ושמואל.

⁵ הנה הרשב"ם בד"ה מהו דתימא פירש דמה שאמרה הגמ' מהו דתימא פרושי קא מפרש, קאי על דין איסתרא מאה מעי – מאה מעי, דמזה נשמע ודאי דתפוס לשון אחרון, דאין לומר שמאה מעי הוא פירוש לאיסתרא, דהא איסתרא הוא רק צ"ו פרוטות. אמנם גבי מרחץ יש לפרש מה שאמר בתחילה י"ב דינר לשנה, שאין כוונתו שאם תתעבר השנה יתן רק י"ב, אלא אם תתעבר יצטרך לתת לפי דינר לחודש.

⁶ הרשב"ם בד"ה קמ"ל הביא את שיטת רש"י בב"מ [דף ק"ב ע"ב] דס"ל לכאורה להיפך, דבאיסתרא מאה מעי – מאה מעי, י"ל שכוונתו לפרש שמדבר בסלע גדול ששואה מאה פרוטות, ולא שתתפוס לשון אחרון. וגבי מרחץ שאמר רב אי הואי התם יהיבנא כוליה למשכיר, מזה יש לדייק דתפוס לשון אחרון שאמר מדינר אחד לחודש. כן נראה מפירוש"י המובא ברשב"ם. אולם בתוס' משמע שכתבו שלרש"י אין גם לדייק מההיא דמרחץ, די"ל דהתם במרחץ אינו מטעם דתפוס לשון אחרון, אלא משום דקרקע בחזקת בעלים קיימת.